

Stavovi poduzetnika Virovitičko-podravske županije o poreznom opterećenju tijekom gospodarske krize

Bedeković, Mladena; Blažević, Ivana

Source / Izvornik: **Praktični menadžment : stručni časopis za teoriju i praksu menadžmenta, 2017, 8, 7 - 12**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:165:214879>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-15**

Repository / Repozitorij:

[Virovitica University of Applied Sciences Repository - Virovitica University of Applied Sciences Academic Repository](#)

STAVOVI PODUZETNIKA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE O POREZKOM OPTEREĆENJU TIJEKOM GOSPODARSKE KRIZE

Datum prijave: 05.05.2017.
Datum prihvatanja: 30.05.2017.

UDK: 338 (497.5)
Prethodno priopćenje

Mladena Bedeković, univ.spec.oec, pred.
Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici
Matije Gupca 78, 33 000 Virovitica, Hrvatska
Telefon: 033/721-099 E-mail: mladena.bedekovic@vsmti.hr

Ivana Blažević, bacc.oec.
Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici
Matije Gupca 78, 33 000 Virovitica, Hrvatska
E-mail: ivana.blazevicvt@gmail.com

SAŽETAK - Fiskalni sustav i fiskalnu politiku potrebno je promatrati kao čimbenike koji itekako utječu na uspješnost funkcioniranja cjelokupnog društvenog sustava i poslovanja poduzeća bez obzira na samu veličinu pojedinog poduzeća. Usavršavanjem i pojednostavljenjem pojedinih fiskalnih oblika te poboljšanjem rada fiskalne administracije povećava se konkurentnost gospodarskih subjekata. Gospodarska kriza koja je bila sveprisutna ostavila je traga na poslovanju kako malih i srednjih poduzeća tako i velikih poduzeća u Republici Hrvatskoj. Stoga je cilj rada istražiti stavove poduzetnika Virovitičko-podravske županije o poreznom opterećenju u uvjetima gospodarske krize. Provedenim istraživanjem na uzorku od 80 poduzetnika s područja Virovitičko-podravske županije između ostalog je utvrđeno da je potrebno smanjiti porezna opterećenja s ciljem donošenja boljih poslovnih odluka, a tomu bi trebala pridonijeti i posljednja reforma poreznog sustava.
Glavne riječi: fiskalna politika, gospodarska kriza, oporezivanje, porezi, porezna reforma

SUMMARY - The fiscal system and fiscal policy need to be seen as factors that greatly influence the performance of the entire social system and business activity of an enterprise, regardless of the size of the individual enterprise. By improving and simplifying certain fiscal forms and improving the functioning of fiscal administration, the competitiveness of economic entities increases. The economic crisis that has been omnipresent has left a mark on business activity of small and medium-sized enterprises as well as large companies in the Republic of Croatia. Therefore, the aim of the paper is to investigate the views of entrepreneurs of Virovitica-Podravina County on fiscal burdens in the conditions of the economic crisis. The survey conducted on a sample of 80 entrepreneurs in the area of Virovitica-Podravina County has determined, inter alia, that legal frameworks need to be changed in order to facilitate entrepreneurship and tax burdens reduced with the aim of making better business decisions. The last reform of the tax system should also contribute to the above mentioned.

Key words: fiscal policy, economic crisis, taxation, taxes, tax reform

1. UVOD

Pojavom gospodarske krize 2008. godine u Republici Hrvatskoj te tijekom njezina trajanja zabilježen je pad BDP-a, povećana je stopa nezaposlenosti, došlo je do pada proizvodnje, oslabile su investicije, a poduzeća su bilježila značajnije financijske gubitke što se odrazilo na njihovo poslovanje u okviru nelikvidnosti, teškoća plaćanja, pada tržišnih cijena i daljnjeg pada profita što je posljedično poljuljalo i makroekonomsku stabilnost Republike Hrvatske. Postojeća porezna opterećenja dodatno su oslabila mogućnosti bržeg i lakšeg oporavka poduzeća. Smatra se da je Republika Hrvatska izašla iz recesije sredinom 2015. godine nakon što su službeni podaci Državnog zavoda za statistiku pokazali da je BDP porastao dva puta uzastopno na godišnjoj razini. Posljednja porezna reforma koja je predstavljena nakon što je Republika Hrvatska izašla iz gospodarske krize je dosada najsveobuhvatnija porezna reforma u Republici Hrvatskoj te bi kao takva trebala osigurati porezno rasterećenje poduzetnika te pridonijeti rastu konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. Cilj rada je istražiti stavove poduzetnika Viro-

vitičko-podravske županije o poreznom opterećenju u uvjetima gospodarske krize. U prvom dijelu rada definirani su ključni pojmovi vezani za gospodarsku krizu i oporezivanje poduzeća. U drugom dijelu rada prikazani su rezultati provedenog istraživanja na uzorku od 80 poslovnih subjekata iz Virovitičko-podravske županije, a na kraju rada doneseni su zaključci o istraženju temi rada.

2. GOSPODARSKA KRIZA I OPOREZIVANJE PODUZEĆA

Fiskalna politika najvažniji je dio ekonomske politike koja za ostvarivanje određenih ciljeva koristi različite oblike javnih prihoda i rashoda.¹ Jurčić (2010) navodi da fiskalna politika kroz javnu potrošnju i oporezivanje ima značajnu alokacijsku ulogu koja se očituje u alociranju sredstava među različitim javnim dobrima, ali i unutar privatnog sektora među različitim djelatnostima. Naravno da nije za-

¹ Leksikografski zavod Miroslava Krležje. Hrvatska enciklopedija. Zagreb, <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=19742> (12.03.2017)

nemariiva ni distribucijska i stabilizacijska uloga fiskalne politike jer država svojim instrumentima može pomoći u eliminaciji nepravilnosti i manjkavosti iako je stabilizacijska uloga fiskalne politike na samome početku krize nezamjenjiva. Hrvatsko gospodarstvo je nažalost iskusilo razne posljedice globalne krize poput porasta zaduženosti, porasta nezaposlenosti, porasta kamatnih stopa, povećanja udjela problematičnih zajmova, pada potražnje za proizvodima i uslugama te sveopćeg nezadovoljstva (Juračak i Vukalović, 2013). Osmanagić Bedenik (2010:116) definira krizu kao „neplaniran i neželjen proces ograničenog trajanja i mogućnosti utjecaja, koji šteti primarnim ciljevima“. Bejaković (2011) u svojoj recenziji navodi da kriza nije jednako pogodila sve gospodarske sektore i područja u Hrvatskoj. Sektori koji su najviše bili pogođeni su prerađivačka industrija, trgovina, turizam te građevinska industrija. Iako su mnogi ostajali bez posla ipak su najčešće posao gubili kvalificirani radnici zaposleni u industriji, i to ako se gleda po rodu radi se o muškarcima koji su bili u svojim najboljim radno sposobnim godinama.

Makroekonomski pokazatelji ukazivali su da je došlo do pada poslovnih aktivnosti te su posljedično natjerali poduzeća da smišljaju svoje vlastite strategije opstanka na tržištu (Butigan i sur, 2012). Tijekom gospodarske krize pojedini pokazatelji poslovanja i njihove vrijednosti za male i srednje poduzetnike u manjoj su se mjeri razlikovali u odnosu na iste pokazatelje velikih poduzeća u Republici Hrvatskoj (Juračak i Pranjić, 2014). Mala i srednja poduzeća morala su se suočiti s brojnim izazovima kako bi opstala na tržištu. Unatoč toj činjenici takva poduzeća su dosta fleksibilna zbog svoje veličine te se lakše mogu prilagoditi kretanjima na tržištu, ali kako navodi Pranjić (2013) skloniji su propasti zbog niže troškovne konkurentnosti, slabije financijske snage i veće ovisnosti o kretanjima na tržištu. Funda (2011) nadalje ističe da ekonomska samostalnost i spremnost na preuzimanje rizika u poslovanju potiče mala poduzeća na dodatna povezivanja i umrežavanja sa svrhom uspješnijeg zajedničkog poslovanja te su mala poduzeća kao takva postala pokretačka snaga tržišno orijentiranog gospodarstva iz razloga što pridonose prije svega rastu proizvodnje, povećanju ukupnog prihoda, porastu broja zaposlenih, a omogućen je i veći izbor proizvoda odnosno pruženih usluga. Važno je ohrabrivati poduzetnike uklanjanjem ili ublažavanjem financijskih, pravnih, poreznih i svih drugih prepreka i barijera jer one zemlje koje bilježe najbrži razvoj u većini slučajeva imaju i najučinkovitije gospodarstvo.

Bez obzira na veličinu poduzeća, gospodarska kriza je ostavila u većoj ili manjoj mjeri svoje posljedice i ugrozila poslovanje kako velikih tako i mikro, malih i srednjih poduzeća.

Budući da je kriza u Republici Hrvatskoj zahtijevala hitnu intervenciju u okvirima ekonomske politike najveći je dio tereta pao na fiskalnu politiku koja je morala biti održiva, ali nije smjela voditi povećanju javnog duga kako se ne bi stvorili preduvjeti za novu krizu nakon oporavka gospodarstva. Fiskalni stimulansi koji su se odnosili na potporu poslovnom sektoru uključivali su smanjivanje troškova kapitala kao i davanje pomoći za restrukturiranje

(Jurčić, 2010). Oporezivanje poduzeća bilo je, a vjerojatno će i ostati vrlo zanimljivo i aktualno područje promatranja jer poslovni rezultati dobrim djelom ovisi i o fiskalnom zahvaćanju. Sve veća primjena međunarodnih računovodstvenih, financijskih i revizijskih standarda te njihova konstantna revidiranja omogućuju sve veću sagledivost poslovanja poduzeća (Roller, 2009). Sustav oporezivanja malih i srednjih poduzeća ovisi o više faktora poput djelatnosti poduzeća, ostvarenih prihoda, broja zaposlenih. Od osamostaljivanja Republike Hrvatske porezni sustav je stvaran i usklađivan u skladu s danim okolnostima i zahtjevima koje su Republici Hrvatskoj uvjetovani od strane međunarodnih institucija. Posljednja porezna reforma trebala bi pridonijeti poreznom rasterećenju, podizanju konkurentnosti hrvatskog gospodarstva te izgradnji socijalno pravednijeg poreznog sustava.²

Oporezivanje dohotka fizičkih osoba u Hrvatskoj uvedeno je Zakonom o porezu na dohodak koji je stupio na snagu 1.1.2004.g. te je tijekom vremena doživio mnogobrojne promjene od povećanja osnovnog osobnog odbitka do uvođenja različitih olakšica koje su svojevremeno opet ukinute.

Porez na dobit fiskalni je oblik koji je uveden u mnoge fiskalne sustave u svijetu te kao takav pripada novijim fiskalnim oblicima. Proizlazio je iz poreza na dohodak fizičkih osoba i potrebe da se takvim fiskalnim zahvaćanjem oporezuje dohodak pravnih osoba. Unatoč tome što svaka zemlja sama definira predmet oporezivanja takvim oblikom fiskalnog zahvaćanja, u osnovi definirana osnovica poreza na dobit u većini je zemalja ostvareni profit odnosno dobit (Roller, 2009). Budući da oporezivanje poduzeća predstavlja segment poreznog sustava tada izravno oporezivanje poduzeća neće odrediti ni ekonomsku incidencu odnosno tko će stvarno snositi porezni teret jer se porezno opterećenje neće definirati oporezivanjem dobiti (Santini i Andrijašević, 2002). Treba naglasiti da ukupno porezno opterećenje gospodarskog subjekta govori kakva su ograničenja nametnuta od poreznog sustava i porezne politike za gospodarske subjekte u njihovoj poslovnoj aktivnosti (Santini, 2009). Prema Šimurini i Burgleru (2012) sustav oporezivanja dobiti poduzeća koji se primjenjuje u Republici Hrvatskoj, iako bi sa stanovišta stranih investitora mogao biti privlačan, ipak nije dovoljno atraktivan za privlačenje izravnih stranih investicija iz razloga što na privlačenje tih istih investicija utječe postojanje primjerenog zakonodavnog okvira, odgovarajući stupanj obrazovanja radne snage, raspoloživost javne infrastrukture te ostali nefiskalni čimbenici koji bi dugoročno trebali jamčiti bolje ekonomske učinke.

Najvažnija promjena u okviru porezne reforme, a vezana za izmjene sustava poreza na dobit je smanjenje opće stope poreza na dobit s 20% na 18% i 12%, ovisno o veličini ostvarenog prihoda poduzetnika.³

Oporezivanje imovine ima snažan utjecaj na porezne obveznike jer se uglavnom radi o jednodimenzionalnom porezu.

² Ministarstvo financija (2016): Reforma poreznog sustava, Zagreb

³ Zakon o porezu na dobit, NN 115/16

nom obliku oporezivanja iako za samu državu predstavlja takozvani bagatelni porez (Jelčić, 1997). Kordić i Podborkić (2010) navode da je oporezivanje imovine znatan izvor financiranja nižih razina vlasti te da pitanje oporezivanja imovine nije u potpunosti regulirano. Iako se imovina u praksi doživljava kao pokazatelj svojevrstnog bogatstva tada oni koji su bogatiji očekuju i više koristi budući da po ekonomskoj snazi trebaju snositi veći teret poreza.

Zakonom o porezu na dodanu vrijednost (N.N. 47/95. - 115/16.) u naš je sustav uvedena nova vrsta poreza na promet, porez na dodanu vrijednost. Taj oblik oporezivanja je najvažniji i najizdašniji porezni oblik u Hrvatskoj (Santini, 2009). Tijekom nedavne gospodarske krize u Republici Hrvatskoj dva puta se povisivala standardna stopa PDV-a (s 22% na 23% tijekom 2010. godine te ponovno s 23% na 25% tijekom 2012. godine), mijenjale su se i snižene stope poreza na dodanu vrijednost, a mijenjao se je i obuhvat primjene sniženih stopa PDV-a. Budući da je početkom gospodarske krize u Republici Hrvatskoj došlo do značajnog pada osobne potrošnje, posljedično je pao i udio prihoda od PDV-a, i to u 2009. godini za 10,3%. Pripreme za ulazak u Europsku uniju kao i sam ulazak u punopravno članstvo utjecalo je također na razinu prikupljenih prihoda od PDV-a. Poboljšana naplata PDV-a nastojala se ostvariti uvođenjem Zakona o fiskalizaciji prilikom poslovanja s gotovinom, ali bez obzira na sve mjere koje su poduzete, Republika Hrvatska nije poboljšala efikasnost naplate PDV-a. Republika Hrvatska danas ima jednu od najviših stopa poreza na dodanu vrijednost među članicama Europske unije (Šimović i Deskar-Škrbić, 2016).

Unatoč čestom međusobnom uspoređivanju visine poreznih opterećenja u Republici Hrvatskoj s drugim zemljama iz okruženja Santini i Andrijašević (2002) smatraju da takvo međusobno uspoređivanje nije dopustivo već da definiranje ukupnog poreznog opterećenja poduzeća omogućuje porezna presija. U uvjetima globalizacije značaj poreznog sustava i porezne politike su nezamjenjivi s obzirom da je porezni sustav u dugom roku varijabilan kao što je i porezna politika varijabilna u kratkom roku.

3. ISTRAŽIVANJE STAVOVA PODUZETNIKA O GOSPODARSKOJ KRIZI I POREZNOJ OPTEREĆENJU POSLOVANJA TIJEKOM GOSPODARSKE KRIZE

3.1. Metodologija istraživanja

Za potrebe rada provedeno je istraživanje o stavovima poduzetnika o poreznom opterećenju poslovanja tijekom gospodarske krize na uzorku od 80 ispitanika s područja Virovitičko - podravske županije. Istraživanje je provedeno pomoću anonimnog anketnog upitnika tijekom srpnja i kolovoza 2016. godine, a obuhvaćena su poduzeća različitih djelatnosti. Anketni upitnik poslan je putem e-mail adresa poslodavaca iz javno dostupnog Registra poslovnih sub-

jekata⁴. Budući da je istraživanje provedeno tijekom ljetnih mjeseci kada je većina poslodavaca na godišnje odmoru, odziv na anketni upitnik bio je relativno slab. Iz tog razloga pristupilo se dodatnom telefonskom anketiranju poslodavaca koji nisu odgovorili na prethodno poslani anketni upitnik poslan preko e-mail adrese.

Sam anketni upitnik bio je strukturiran na način da su u prvom dijelu bila postavljena pitanja koja su se odnosila na sociodemografske karakteristike ispitanika, a u drugom dijelu anketnog upitnika pomoću Likertove ljestvice ispitanici su stavovi poduzetnika o utjecaju gospodarske krize na poslovanje ispitanika te o poreznom opterećenju poduzetnika tijekom gospodarske krize. Također postavljena su i dva pitanja otvorenog tipa u kojima su ispitanici trebali izraziti svoje mišljenje vezane za porezno rasterećenje poduzetnika.

Pomoću sociodemografskih obilježja dobiveni su podaci o spolu, dobi i stupnju obrazovanja poduzetnika, zatim o veličini poslovnog subjekta, njihovom pravno ustrojbenom obliku te godinama poslovanja poslovnog subjekta. U skladu s Likertovom ljestvicom ispitanici su potvrdili stupanj slaganja s pojedinom tvrdnjom. Od ukupno 14 tvrdnji ispitanici su trebali potvrditi svoj stav vezan za svaku pojedinu tvrdnju pri čemu je 1- uopće se ne slažem, 2- ne slažem se, 3- niti se slažem niti se ne slažem, 4- slažem se, 5- u potpunosti se slažem. Dobiveni podaci obrađeni su pomoću programskog paketa Microsoft Office i programa Excel.

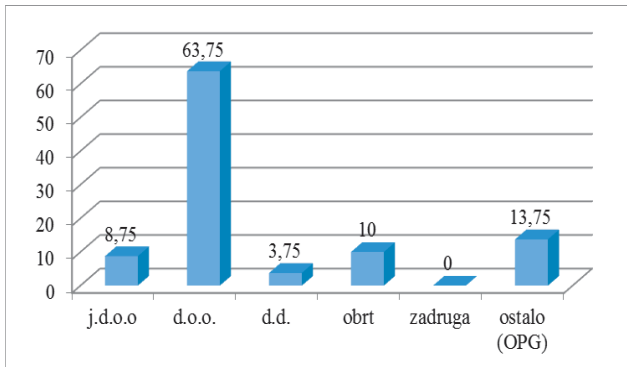
3.2. Rezultati istraživanja

Ukupno je anketirano 80 ispitanika od kojih je 83,75% muškog i 16,25% ženskog spola. Prema rezultatima istraživanja utvrđeno je da je najveći broj anketiranih, njih čak 60% u dobi od 35 do 44 godine starosti. Najveći broj ispitanika, njih 42,5% je sa završenom srednjom stručnom školom ili gimnazijom (4.godine). Prema veličini poslovnog subjekta najveći broj ispitanika se izjasnio da su vlasnici malih poslovnih subjekata, njih 86,25%, zatim slijede srednja poduzeća sa 6,25% te velika sa 7,5%, što je zapravo i za očekivati jer su mala i srednja poduzeća najzastupljenija u Republici Hrvatskoj te su izuzetno značajna u gospodarstvu Republike Hrvatske, doprinose bruto društvenom proizvodu i izvozu. Na Grafikonu 1. prikazani su pravno ustrojbeni oblici ispitanika. Najveći postotak odnosi se na društva s ograničenom odgovornošću (63,75%), zatim slijede obiteljska poljoprivredna gospodarstva s 13,75%. Jednostavna društva s ograničenom odgovornošću zastupljena su u istraživanju s 8,75%. Praksa je pokazala da se društvo s ograničenom odgovornošću kao društva kapitala ipak najčešće biraju prilikom organiziranja poslovanja malih i srednjih poduzeća. Prednost tog oblika organiziranja je znatno manja razina formalnosti, procedura i unutarnje organizacije u djelovanju

⁴ Registar poslovnih subjekata je dostupan na stranicama Hrvatske gospodarske komore, <http://www1.biznet.hr/HgkWeb/do/extlogon>

društva. Treba uzeti u obzir da je osnivanje poduzeća kao jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću omogućeno tek tijekom 2012. godine izmjenama i nadopunama Zakona o trgovačkim društvima (NN.111/12) pa je stoga i za očekivati manja zastupljenost tog pravnog oblika osnivanja poduzeća.

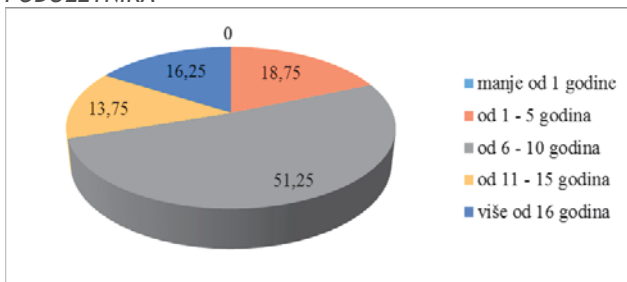
GRAFIKON 1. PRAVNO USTROJEBENI OBLIK PODUZEĆA

Izvor: istraživanje autora

Gospodarska kriza u Republici Hrvatskoj imala je prilično značajan učinak na sve segmente hrvatskog gospodarstva i društva. Na Grafikonu 2. prikazano je razdoblje poslovanja ispitanika kako bi se vidjelo koliko je ispitanika poslovalo u vrijeme krize odnosno koliko ispitanika je bilo suočeno s posljedicama krize te u kojoj mjeri stavovi ispitanika mogu pridonijeti istraživanju.

GRAFIKON 2. VREMENSKI PERIOD POSLOVANJA PODUZETNIKA

Izvor: istraživanje autora

Budući da čak 51,25% ispitanika obavlja svoju djelatnost u vremenskom periodu od 6-10 godina, 13,75% ispitanika posluje od 11-15 godina, a 16,25% ispitanika posluje više od 16 godina, tada se može zaključiti da je većina ispitanika bila suočena s gospodarskom krizom te da njihovi stavovi mogu pridonijeti ovom istraživanju.

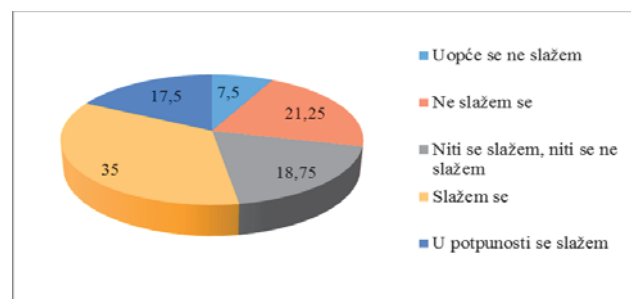
Analizirajući stavove poduzetnika pomoću Likertove ljestvice o utjecaju gospodarske krize i poreznom opterećenju na poslovanje poduzeća, 5% ispitanika navelo je da se uopće ne slaže s tvrdnjom da im se u vrijeme gospodarske krize značajno smanjio prihod poslovanja poduzeća, dok se njih 15% u potpunosti složilo s tom tvrdnjom.

Više od polovice ispitanika (52,5%) slaže se kako im se udio poslovanja na domaćem tržištu nije bitno promijenio u vrijeme gospodarske krize, ali također 45% ispitanika slaže se s tvrdnjom kako im se u vrijeme gospodarske krize platežna sposobnost značajno smanjila.

Financijska analiza važan je alat koji se koristi pri donošenju odluka vezanih za poslovanje poslovnih subjekata. Kada govorimo o zaduženosti, ona nije nužno loša, naime ukoliko je stupanj zaduženosti pod kontrolom, a posuđena sredstva se koriste na pravi način, zaduženost može rezultirati porastom povrata na investirano. Istraživanje je pokazalo da se samo 6,25% ispitanika ne slaže kako im se kreditna, odnosno financijska zaduženost značajno povećala tijekom gospodarske krize, dok onaj najveći dio (57,5%) ispitanika smatra da se kreditna/financijska zaduženost značajno povećana tijekom gospodarske krize. Ispitanici su se također izjasnili da njihove cijene proizvoda/usluga nisu značajno porasle, a 42,5% ispitanika se slaže da je smanjen udio domaćih poduzeća na inozemnom tržištu.

Ukoliko poslovni subjekti žele pratiti svjetske trendove te biti u korak s vremenom nužno je ulagati u modernu tehnologiju jer sve što je danas novo, sutra je već zastarjelo. Naime, ukoliko žele unaprijediti svoje poslovanje, bitno je ulagati, modernizirati proizvodnju, brinuti o okolišu i drugim sastavnicama poslovanja. Bitno je naglasiti da je to dugoročno isplativa investicija. U skladu s tim na Grafikonu 3. prikazano je kako se ispitanici slažu s tvrdnjom da je gospodarska kriza uvjetovala smanjeno ulaganje u poduzeće. Naime, 35% ispitanika se slaže sa tvrdnjom da su izrazito smanjena ulaganja u poduzeće tijekom gospodarske krize, a 17,5% ispitanika u potpunosti se slaže s navedenom tvrdnjom. Uopće se ne slaže s navedenom tvrdnjom 7,5% ispitanika.

GRAFIKON 3. STAV PODUZETNIKA O SMANJENOM ULAGANJU U PODUZEĆE TIJEKOM GOSPODARSKE KRIZE

Izvor: istraživanje autora

Iako svaki poduzetnik nastoji svoje obveze ispuniti na vrijeme i ostati lojalan svojim klijentima, to mu nije jamstvo da će klijenti i poslovni partneri razmišljati na isti način i poštivati sve poslovne obveze. 66,25% poduzetnika slaže se s tvrdnjom kako je naplata za isporučene proizvode/usluge znatno otežana tijekom gospodarske krize. Da nema problema s kašnjenjem naplata, odnosno da se posluje

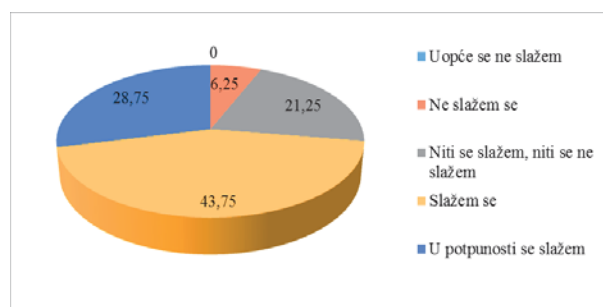
pod normalnim okolnostima i sam uspjeh poslovnih subjekata bio bi daleko veći.

Analizirajući rezultate istraživanja u dijelu poreznog opterećenja poduzetnika, 92,5% ispitanika smatra kako su porezna opterećenja u Republici Hrvatskoj prevelika. Zanimljivo je kako su se svi ispitanici izjasnili da porezno opterećenje od 40% poreza na dohodak od nesamostalnog rada utječe na odluke poslodavca o visini primanja radnika (istraživanje je provedeno u srpnju i kolovozu 2016. godine kada je stopa od 40% poreza na dohodak bila aktualna i važeća)⁵. Naime, Poreznom reformom koja je objavljena krajem 2016. godine nastoje se ispraviti nesavršenosti i u dijelu oporezivanja dohotka od nesamostalnog rada te su uvedene dvije nove porezne stope i novi porezni razredi, i to 24% poreza na dohodak od nesamostalnog rada umanjeno za povećani osobni odbitak do 17 500,00 kuna te 36% poreza na poreznu osnovicu iznad 17 500,00 kuna mjesečno⁶.

Stopa poreza na dodanu vrijednost od 25% smatraju ispitanici čini domaće poduzetnike nekonkurentnima u odnosu na partnere u okruženju, a 90% ispitanika tvrdi kako im je visoko porezno opterećenje (porezima, doprinosima, neporeznim nametima) ograničavajući faktor razvoja. Također su i u dijelu poreza na dodanu vrijednost posljednjom Poreznom reformom predviđene određene promjene, ali primjena nekih odredbi zakona i pravilnika predviđena je za početak 2018. i 2019. godine.⁷

Podijeljena su mišljenja ispitanika kada je riječ o fiskalizaciji i uvođenju fiskalnih blagajni. Samo nekolicina ispitanika smatra da fiskalna blagajna nije rješenje za smanjenje „sive ekonomije“ u gospodarstvu. Na Grafikonu 4. prikazani su rezultati stavova ispitanika koliko se poduzetnici slažu s tvrdnjom da je smanjen udio „sive ekonomije“ uvođenjem fiskalne blagajne.

GRAFIKON 3. STAV PODUZETNIKA DA JE UVOĐENJEM FISKALNIH BLAGAJNI SMANJEN UDIO „SIVE“ EKONOMIJE U GOSPODARSTVU

Izvor: istraživanje autora

Učestale zakonske promjene utječu na poslovanje poduzetnika. Naime, prema provedenom istraživanju

5 Zakon o porezu na dohodak, NN br. 115/16

6 Primjena od 01.01.2017. godine

7 Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN 115/16

vanju 71,25% ispitanika navodi da upravo česte promjene zakonskih okvira otežavaju poslovanje, a 86% ispitanika smatra da je krajnje nužno porezno rasteretiti poduzetnike kako bi im se omogućilo uspješnije buduće poslovanje.

4. ZAKLJUČAK

Provedeno istraživanje pokazalo je da su problemi u poslovanju prisutni i tijekom i nakon krize s obzirom da je gospodarska kriza ostavila svoje posljedice na poslovanje poduzeća. Potrebno je mijenjati zakonske okvire kako bi se poduzetnicima olakšalo poslovanje, potrebno je smanjiti porezna opterećenja s ciljem donošenja boljih poslovnih odluka, a fiskalne odluke na razini nacionalnog gospodarstva predstavljaju ključan faktor koji ima najveći utjecaj na poslovanje poduzetnika. Iako su prepoznati problemi s kojima se suočavaju poduzetnici u Republici Hrvatskoj pa tako i u Virovitičko-podravskoj županiji, posljednjom poreznom reformom nastoji se olakšati poslovanje pravnih i fizičkih osoba te se nastoji potaknuti njihova konkurentnost kako na domaćem tako i na međunarodnom tržištu. Koliko će porezna reforma biti uspješna pokazati će vrijeme s obzirom da je primjena prvih zakonskih promjena i odredba započela 1.1.2017, a dio odredbi tek čeka svoju primjenu početkom 2018. i 2019. godine.

Unatoč činjenici da je oporavak hrvatskog gospodarstva bitno zaostajao za zemljama u regiji očekuje se pozitivan ishod porezne reforme. Također, bitno je naglasiti da je porez na dohodak, iako prevelik fiskalni teret za poduzetnike, isplativ kada govorimo o kvalitetno obrazovnom kadru zaposlenika.

Nameće se potreba na nacionalnoj razini uspostavljanja pravno-političkog okvira koji će motivirati djelovati i potaknuti pozitivnu gospodarsku performansu te potaknuti veća zapošljavanja, uređen bankovni sustav, administrativno rasterećenje. Poduzetnicima je potrebno ublažiti zakonske barijere koje izravno i neizravno sprječavaju domaća i inozemna ulaganja te regulirati tržište rada pogotovo ako su fiskalnog karaktera. Za zemlju poput Republike Hrvatske sustav oporezivanja poslovnih subjekata treba biti usklađen sa preporukama struke te se ne smiju zanemariti stavovi poslodavaca. Također, treba voditi računa da i državni aparat unatoč svim fiskalnim promjenama i dalje može funkcionirati ne ugrožavajući javne potrebe fizičkih i pravnih osoba.

LITERATURA

1. Bejaković, P. (2011): Hrvatska: Socijalni utjecaj krize i jačanje otpornosti. Recenzija-prikaz. Zagreb: Društvena istraživanja God. 20. Br.1 (111) (str.271-290)
2. Butigan, R., Rihtar, S., Čengić, D. (2012): Poslovanje i utjecaj strategija marketinga na uspješnost poduzeća u razdoblju gospodarske krize. Zagreb: EKONOMSKI PREGLED, 63 (1-2) (str.44-72)
3. Funda, D. (2011.): Menadžment malog poduzeća. Visoka škola za poslovanje i upravljanje s pravom javnosti „Baltazar Adam Krčelić“, Zaprešić: Intergrafika d.o.o.

4. Jelčić, B. (1997): Javne financije. Zagreb: Informator
5. Juračak, J., Pranjić, D. (2014): Mala i srednja poduzeća u uvjetima gospodarske krize. *Agroekonomika i ruralna sociologija*: Dubrovnik, 49. hrvatski i 9. međunarodni simpozij agronoma (str.146-150) http://sa.agr.hr/pdf/2014/sa2014_p0208.pdf
6. Juračak, J., Vukalović, D. (2013): Recent Trends In The Croatian Agricultural Business Sector. In: Proceedings of the AGRIMBA 2013 Conference. 25 Budva. Montenegro.
7. Jurčić, L.J. (2010): Financijska kriza i fiskalna politika. Zagreb: EKONOMSKI PREGLED, Vol 61 (5-6) (str.317-334)
8. Kordić, G., Podborkić, R. (2010): Oporezivanje imovine: hrvatska praksa i europska iskustva. Zagreb: Ekonomska misao i praksa, god. XIX, br.1. (str.105-120)
9. Leksikografski zavod Miroslava Krležje. Hrvatska enciklopedija. Zagreb, <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=19742> (12.03.2017)
10. Ministarstvo financija (2016): Reforma poreznog sustava, Zagreb
11. Osmanagić Bedenik. N.(2010): Krizni menadžment: Teorija i praksa. Zagreb: Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, godina 8, br. 1.(str.101-118)
12. Pranjić, D. (2013): Usporedna analiza financijskih podataka malih i srednjih poduzetnika za razdoblje 2002.-2011. Završni rad. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Agronomski fakultet
13. Roller, D. (2009): Fiskalni sustavi i oporezivanje poduzeća. Zagreb: RRIF plus
14. Santini, G. (2009): Porezna reforma i hrvatska kriza: Zagreb: Rifin d.o.o.
15. Santini, G., Andrijašević, S. (2002): Oporezivanje poduzeća // Zbornik radova prof. dr. sc. Sanja Andrijašević 13.12.1950.-13.05.2001. / U: Santini, G. (ur.). Zagreb: Rifin d.o.o. (str. 223-229)
16. Šimović, H., Deskar-Škrbić, M. (2016): Efikasnost poreza na dodanu vrijednost u Hrvatskoj, Serija članaka u nastajanju, Zagreb: EFZG, Sveučilište u Zagrebu br. 16-02
17. Šimurina, N., Burgler, T. (2012): Specifičnosti oporezivanja dobiti poduzeća u Hrvatskoj i njihov utjecaj na poreznu konkurentnost, Zagreb: Institut za javne financije, http://www.ijf.hr/upload/files/file_/javna_potrosnja/simurina-Buergler.pdf (16.04.2017)
18. Zakon o fiskalizaciji, NN 133/12, 115/16
19. Zakon o trgovačkim društvima, NN 111/12
20. Zakon o porezu na dobit, NN 115/16
21. Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN 115/16
22. Zakon o porezu na dohodak, NN 47/95 - NN 115/16
23. <http://www1.biznet.hr/HgkWeb/do/extlogon> (12.03.2017)
24. <http://www.dzs.hr/> (15.06.2016)